

מאוצרות הפרשה

שיותר קשה לשנות מידה אחת מללמוד את כל הש"ס.

וידוע הגמ' (סנהדרין ק"ב.) שהקב"ה תפסו לירבעם בן נבט בבגדו ואמר לו חזור בך ואני ואתה ובן ישי נטייל בגן עדן, אמר לו מי בראש, אמר לו בן ישי בראש, אמר אי הכי לא בעינא.

וזה פחד פחדים, הרי אם לא אז יהיה בגיהנום לאבדון, ומה נפ"מ מי בראש, קודם כל תציל את עצמך. אלא התשובה היא שכשיש מידות רעות אין חשבונות, כשיש לאדם נגיעות הוא לא עושה חשבון, והוא מוכן ללכת לאבדון העיקר לא לתת לשני. ויותר מזה, שהרי הקב"ה אמר לו חזור בך ואני ואתה ובן ישי נטייל בגן עדן, הרי הקב"ה אמר לו קודם אתה ואח"כ בן ישי, וא"כ מה שאל מי בראש, אלא התשובה היא שאמנם הוא הבין שזה הקב"ה אמר לו, אבל הוא רצה לשמוע את זה עוד פעם, ועל ידי זה נגרם לו שהוא הלך לאבדון. וזה מה שמידות רעות יכולות לעשות לבן אדם. (רבי יהודה אריה דינר שליט"א, גליון דברי השיחה) **שם.** והעובדה שהבין שלא יכול לקלל, לא גרמה לו לשתוק אלא הלך לברך. מאי האי? אמר ר' אברהם יהושע סולובייצ'יק שליט"א: ה'מדינה' רצתה לחלן את כולם ומשלא הצליחה התחילה לחלק כסף... כך בלעם רצה לקלל את כולם ומשלא הצליחה התחיל לחלק ברכות... **והוא רכב על אתנו ושני נערי עמו (כב, כב)**

ושני נערי עמו – מכאן לאדם חשוב היוצא לדרך, יוליך עמו שני אנשים לשמשו וחוזרים ומשמישים זה את זה (רש"י)

הקשה רבי יהונתן איבשיץ: מדוע לא הביא רש"י ראיה זו כבר מאברהם אבינו, שכתוב בו: "וישכם אברהם בבקר ויחבש את חמורו ויקח את שני נעריו ואתו ואת יצחק בנו"? ותרץ: בגמרא מבואר כי אדם בודד ההולך בדרך רואה את המזויקים, והמזויקים יכולים להזיק לו. שנים ההולכים בדרך יכולים לראות את המזויקים אך המזויקים לא יכולים להזיק להם כי הם שנים. שלשה – כבר לא רואים את המזויקים. אברהם אבינו לקח את שני נערים כדי שלא לראות את המזויקים. אבל בלעם אדרבה, הוא נבנה מן המזויקים, מהם למד את כל הכשופים ולכן הוא דוקא כן רצה לראותם. אם כן, לשם מה לקח את שני נערים? על כרחך שמכאן שאדם חשוב לוקח את שני מלוים לשמשו. (לאור הנר)

האמנם לא אוכל כבדך (כב, לו) נתנבא שסופו לצאת מעמו בקלון (רש"י) כיצד ידע בלק מראש, שבלעם יצא בקלון?

המגיד מדובנא עונה על כך במשל: פעם הביאו רופא מומחה לבדוק חולה. בדק הרופא את החולה במשך שעה ארוכה, ואחר אמר: "את התשלום אני רוצה כבר עכשיו, באופן מיד". אמרו לו: "דברך מבעיתים את החולה עד מות, הוא חושש ששעותיו ספורות!"

"איך זה?" – שאל הרופא – "מלמדת דרישת התשלום על מותו הקרב של החולה?" ענו לו בני ביתו של החולה: "אם אתה דורש תשלום דוקא עכשיו, הוא מבין שלא יהיה מצדך ביקור נוסף אצלו לעולם..." כאשר הגיע בלעם אל בלק הוא רצה מיד את הכסף ואת הכבוד, אמר לו בלק: "הרי אם תצליח יהיה לך כבוד רב, ואף ממון רב תוכל לקבל ללא כל קושי. מהעובדה שאתה דורש כסף וכבוד עכשיו, באופן מיד, אני מבין שאינך צופה הצלחה מובטחת, וממילא אתה יודע שיהיה לך קשה, לאחר מעשה, לקבל את הכסף ואת הכבוד..." על כן – "האמנם לא אוכל כבדך". (לאור הנר)

וירא בלק בן ציפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי ויגר מואב מפני העם כי רב הוא (כב, ב)

הנה בלק ראה את המלחמות שעשו עם ישראל עם האמורי ויגר מואב מפני בני ישראל, ולכן שלח שלוחים לבלעם פעם ועוד פעם, והבטיח לו כסף וזהב וכו', את כל זה הוא עשה בגלל שפחד מעם ישראל שיעשו איתו מלחמה. והאמת היא שהכל היה דמיון, שהרי היה צווי לעם ישראל "אל תצר את מואב ואל תתגר במ מלחמה" (דברים ט-ט). ואמר מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל שרואים מפה יסוד גדול, שזה מה שמביא לכל מחלוקת, שאחד חושב שהשני חושב עליו כך ושפלוגי דיבר כך, ואם קצת היה חושב וקצת בודק היה רואה שהכל דמיון ולא היתה סיבה לכל מחלוקת.

סיפר הגאון רבי שלמה לווינשטיין שליט"א פעם היה לראובן סוס, ולשכן שלו שמעון גם כן היה סוס, וראובן פחד ששמעון יחליט בלילה להחליף בין הסוסים, אז ראובן הלך וחתך לסוס שלו אוזן אחת כדי שיהיה סימן ברור מה הסוס שלו. אחרי כמה ימים הוא רואה שהסוס של שמעון גם כן בלי אוזן אחת, אז הוא הלך וחתך גם את האוזן השניה, כדי ששמעון לא יוכל להחליף את הסוסים. אבל לאחר יומיים הוא רואה ששמעון החליט להוריד גם הוא את האוזן השניה של הסוס שלו, אז ראובן עוד יותר פחד שהוא הולך להחליף לו את הסוסים, והלך וחתך את הזנב. לאחר כמה ימים הוא רואה ששמעון חתך גם הוא את הזנב. החליט ראובן שהוא תובע את שמעון לדין תורה, הוא הלך לדין ואמר לו שיש לו ראיות ברורות ששמעון רוצה להחליף לו את הסוסים, שהרי כל סימן שאני עושה הוא עושה גם לסוס שלו. הסתכל הדיין על הסוסים ואמר לראובן, תראה, הסוס שלך הוא סוס שחור, והסוס של שמעון הוא סוס לבן, ואין שום אפשרות ששמעון יחליף בין הסוסים. ככה זה בכל מחלוקת, אם קצת היה חושב ובודק היה נמנע כל מחלוקת. (רבי יהודה אריה דינר שליט"א, גליון דברי השיחה)

אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי ה' אלקי לעשות קטנה או גדולה (כב, יח)

וכתב רש"י, למדנו שנפשו רחבה ומחמד ממון אחרים.

במשנה באבות (פ"ה משנה כ"ב) כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו מתלמידיו של אברהם אבינו ושלשה דברים אחרים מתלמידיו של בלעם הרשע, עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה מתלמידיו של אברהם אבינו, עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה מתלמידיו של בלעם הרשע. ולכאורה תמוה, שאמרו רק את הדברים האלו להביא הבדל בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע, וכי זה רק ההבדל שיש בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע, הרי הללו צדיקים גמורים והללו רשעים גמורים.

ושמעתי בשם המשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א שאמר שבאמת התנא של המשנה לא בא להביא את ההבדלים שיש ביניהם, אלא מה הביא לזה. וזה מה שגורם להכל, שאם יש מידות רעות, ואם יש עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה אז מגיעים עד הדרגה של בלעם הרשע. חטא המרגלים היה על ידי מידות רעות, וגם אצל קורח הכל התחיל על ידי מידות רעות, והגיעו ע"ז להיכן שהגיעו. וידוע בשם הגר"א שאמר

ההתרחשויות מתחילות בשמים!

יְעַתָּה לָכֵּה נָא אֶרְאֶה לִּי אֶת הָעָם הַזֶּה כִּי עָצוּם הוּא מִמֶּנִּי אוֹלֵי אוֹכֵל נֶכֶה בּוֹ וְאֶגְרָשׁוּ מִן הָאָרֶץ כִּי יִדְעִתִּי אֶת אֲשֶׁר תִּבְרַךְ מִבְּרַךְ וְאֲשֶׁר תֵּאָר (כ"ב, ו') לכאורה, עלינו להבין, מדוע כאשר בלק מתייחס אל ברכתיו של בלעם, הוא משתמש בלשון עבר – 'מבורך', כביכול מי שנתברך על ידי בלעם הינו כבר מבורך ועומד, בעוד כאשר הוא מתייחס לקללותיו הוא משתמש בלשון עתיד – 'ואור', כאומר שמי שיתקלל על ידו יהיה מקולל מכאן ואילך? תשובה לכך, נמצא על פי המעשה הבא: היה זה לפני עשרות שנים, כאשר כיהן הנשיא ג'ון קנדי כנשיא ארצות הברית. באותה תקופה, שררה מתיחות בין הנשיא ובין הנהגת המדינה בארץ ישראל, שכן הנשיא דרש בתוקף את פירוקה של מדינת ישראל ממשק גרעיני. למי שהיה בסוד העניינים ברור היה, כי הדברים מובילים למקום מסוכן עבור העם היושב בציון, וכי כוונתו של הנשיא, ככל שתסורב דרישתו – לעצור את הסיוע הבטחוני האמריקאי למדינת ישראל, סיוע שהיה נחוץ לה כאויר לנשימה.

והנה, היה זה באחד מלילות השבת, אצל שולחנו הטהור של האדמו"ר רבי משה מרדכי מלעלוב, אשר התגורר באותם ימים בתל אביב. על אף שבימים כתיקונם התרחק האדמו"ר מכל עיסוק מדיני או פוליטי, באותו ליל שבת הוא חרג ממנהגו והכריז: "הוא ימות!", כאשר בדיעבד הוא מסביר כי כוונתו היתה לנשיא האמריקאי, ג'ון קנדי.

באותו הרגע, נראו הדברים כחסרי משמעות. קנדי היה איש צעיר ובריא, ולא היה כל הגיון בהנחה שעתידי הוא למצוא את מותו בקרוב... אולם שעה קלה לאחר מכן החלו נפוצות השמועות כי הנשיא האמריקאי נורה למוות בעיצומו של ביקור רשמי, על ידי רוצח שמניעיו לא התבררו מעולם... לאחר מעשה, כאשר כוונת השעות – התברר כי הנשיא נרצח רגעים ספורים לאחר ש'הכריז' על כך האדמו"ר בשולחנו הטהור. כשנשאל הצדיק אודות כך – השיב בענוותנותו ואמר: "לא היתה זו רוח הקודש ובודאי שלא נבואה... אולם כל מאורע שמתרחש כאן בארץ – כבר מתרחש קודם לכן בשמים, אלא שלוקח זמן מה עד שההתרחשות משתלשלת לעולמנו! כשצפיתי את מותו של קנדי, לא היה זה אלא משום שלמעשה המאורע כבר התרחש בשמים, ואכן, רגעים ספורים לאחר מכן הוא כבר השתלשל לעולמנו אנו, ואז כולם יכולים היו להכיר בכך!".

הרי לנו, כי כל מציאות שמתרחשת בעולם – מהווה קודם לכן מציאות רוחנית בשמים, ואנשים בעלי ראייה רוחנית יכולים לראות את ההתרחשויות עוד בטרם השתלשלו ארצה!

ומכאן, תשובה לשאלתנו: שכן נראה, שלבלעם, לא היה את כח הברכה, אלא רק את כח הקללה, וכפי שמצינו בדברי הגמרא (ברכות ז', ע"א), שכוחו של בלעם נזקק רק לזכות כך שידע לכוון לאותו הרגע שבו כועס הקב"ה, ובאותו הרגע היה ביכולתו לקלל כרצונו. אמנם בלעם בירך לא פעם, וברכותיו התקיימו, אולם לא היה זה בשל כוחו של בלעם. בדיוק להיפך, בלעם ידע לצפות את המציאות עוד בטרם השתלשלה לארץ, ולכן, כאשר זיהה אי מי שעתידי להצליח – הוא היה ממחר לברך אותו, בכדי ליצור את הרושם שכביכול ברכתו היא שפעלה את פעולתה. עובדה זו ידועה היתה לבלק היטב, והיא השפיעה על הדו שיח שבינו ובין בלעם, וכפי שיתואר.

שכן נראה, שכאשר שלח בלק את שליחיו אל בלעם, וביקש כי יקלל את עם ישראל – השיב לו בלעם בהצעה משלו ואמר: "מדוע לקלל את עם ישראל? הלא מוטב שאברך את מואב שיצליחו להלחם בהם ולגרשם!". אולם בלק, דחה את ההצעה בשתי ידיים, וצירף לכך הסבר: "אני יודע היטב", הוא אמר לבלעם, "שאינך את כח הברכה, אלא שאתה מברך את מי שמבורך כבר... משום כך, ברור לי שברכתך תהיה בלתי יעילה בעליל! לכן, אני מזמין אותך דוקא לקלל את עם ישראל, שכן את הכח לקלל – אכן יש לך, אשר תאור – יואר!".

ואגב, מדי עסקנו ביכולתו המופלאה של הרבי מלעלוב, לצפות מראש את המאורעות אשר טרם התרחשו, מן הראוי להביא את העובדה הבאה להשלמת התמונה: היה זה בערב חג השבועות בשנת תשמ"א, שעות ספורות לפני הפצצת הכור האטומי בעירק על ידי מטוסים ישראלים. באותה שעה, צלצל הטלפון בלשכתו של ראש הממשלה דאז, מנחם בגין, ומעבר לקו נשמע קולו של האדמו"ר מלעלוב, אשר ביקש לברכו ולאחל לו בהצלחה במשימה החשובה העומדת על הפרק, תוך שהוא מברך אף את הטייסים שישובו כולם בשלום אל בתיהם.

באותם ימים, שימש כראש לשכתו של בגין, יהודי בשם יחיאל קדישאי, שהיה נצר לחסידי לעלוב. לימים סיפר, כי בעקבות שיחת הטלפון המפתיעה – התהלך מנחם בגין בחדרו כארי בסוגר, שוב ושוב, כשהוא אינו מצליח להבין כיצד נודע לרבי אודות התכנית... כה נסער היה ראש הממשלה, עד שחשש כי התכנית הודלפה על ידי אחד הבודדים שידעו אודותיה, ושקל לבטלה... אולם בסופו של דבר, כידוע, יצאה התכנית אל הפועל שעות לאחר מכן, ואכן זכתה להצלחה מופלאה, ובאופן ניסי שבו כל הטייסים אל בתיהם לשלום!

(ללמדך – במדבר מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

האינסטלטור תיקן בשבת ר"ל נגד רצון בעה"ב – האם מותר ליהנות ממלאכתו?

שאלה: דירתי מושכרת לאשה שרחוקה מהיהדות, וארע פיצוץ בצניור, מיהרה השוכרת והזמינה פועל שיתקן בשבת רחמנא ליצלן וחייבה אותי בתשלום תעריף גבוה. והנה מלאכת שבת שעל ידי יהודי נאסרת לו לעולם וכן למי שנעשה בשבילי, ואם כן יש לדון האם מותר לי ליהנות מן התיקון, או שמא אני מחויב להביא אינסטלטור שיפרק את הצניור שחיברו בשבת ויתקנו מחדש?

תשובה: ישראל שעושה מלאכה במזיד בשבת רח"ל, לא נאסר לאחרים במוצ"ש כמבואר במשנ"ב סי' שיי"ח, כיון שאין חשש שמא יאמרו לו לעשות מלאכה, שאין אדם חוטא עבור אחרים, אך כאשר מדובר בישראל מומר שאינו נמנע ממלאכת שבת [גם אם דינו כתינוק שנשבה], כתב הפמ"ג (סי' שכ"ה א"א ס"ק כ"ב) שאסור לאותם שנעשית המלאכה עבורם לעולם. לכן הורה מו"ר הגרמ"ש קליין שליט"א בשאלה זו, שצריך להביא אינסטלטור שיפרק את הצניור ויחברוה כראוי ביום חול, כדי שלא ליהנות ממלאכת שבת. ויה"ר שישובו כל עם ישראל הקרובים והרחוקים לאבינו שבשמים במהרה. (הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית)

חידה שבועית

שן אבא וישן בנים יוצאים לביצה בסויה אגל. כל אבא מהם משה דג אגל בוכנו. אלוס גך כל השלל
אלאן יאן, הא 3 דגים. איך זה מסתבר?

תשובה על חידה פרי"ש: שלשתם – הורים תיחידים שלא יזשורו על ידי הענן שהלך לפני ישראל (רש"י כ"ב).

תשובה לחידה: הופך את המספר. הכניסה להגרלה לתושבי פתח תקוה בלבד

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת עוזרי לאירוסיה הבת
משפחת רוט להכנסת הבן לעול תורה ומצוות
משיפחת דורפמן לנשואי הבת
משיפחת קנר לנשואי הבת
משיפחת סלושץ לנשואי הבן הנכד
משיפחת גרוס לנשואי הבן
משיפחת מרכוס לנשואי הבן
משיפחת מרכוס לנשואי הבת
משיפחת קנר לנשואי הבת
משיפחת סלושץ לנשואי הבת
משיפחת טננבאום לנשואי הבן

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
מינהל שירותי קהילה

